

A BUDAPESTI SZÁLLODÁSOK, VENDÉGLŐSÖK ÉS KORCSMÁROSOK IPARTÁRSULATÁNAK É R T E S I T Ő J E.

KIADJA: A budapesti szállodások, vendéglősök és korcsmárosok ipartársulata.

Az „Értesítő“-t a társulat tagjai díj nélkül kapják.

Megjelenik minden hó utolsó napján 1000 példányban.

Kéziratok a szerkesztőséghez küldendők be.

A választmány megbízásából szerkeszti: **Teasdale Ottó**
társulati titkár.

SZERKESZTŐSÉG:

☉☉☉ Budapest, IV. kerület, Himzö-utca 1. szám földszint. ☉☉☉

Hirdetéseket csak ajánlhatónak ismert cégektől fogadunk el.

HIRDETÉSEKET

a társulat titkársága (Budapest, IV. kerület, Himzö-utca 1. szám földszint) vesz fel.

EGYSZERI HIRDETÉS ÁRA:

Egész oldalra terjedő nagyságban	20 frt — kr.
$\frac{1}{2}$ » » »	10 » — »
$\frac{1}{4}$ » » »	6 » — »
$\frac{1}{8}$ » » »	3 » 50 »

☉☉☉☉☉ Egész évre szóló hirdetés-eknél 20% engedmény. ☉☉☉☉☉

Tanoncaink neveléséről.

Értesítünk utolsó számában a pinczér-szakiskola létesítésével foglalkoztunk, mint oly intézménnyel, mely a vendéglős ipar erkölcsi és anyagi fejlesztése érdekében nem csak szükséges, hanem immár nélkülözhetetlen. Rámutatunk iparunkban úgy az általános műveltség, valamint a szakképzettség fejletlen voltára, mely mellett ugyan számos és a fenforgó viszonyok között annál dicséretesebb kivételeket el kell ismernünk, de az iparunk gyakorlatához kötött követelmények épp e kivételek által válnak szembeszökővé, amint az általánosan tapasztalt hiányokat is ezek által látjuk annál élesebben megvilágítva.

Valamint a házat nem fedelénél kezdhetjük el építeni, hanem annak előbb erős alapzatot rakunk; valamint, ha terepélyes üde lombkoronával bíró fát akarunk nevelni, nem annak galyjait locso'ak, ápoljuk, hanem földjét javítjuk s gyökereit gondozzuk. úgy az iparunk keretébe tartozó társadalmi osztály szellem-erkölcsi és szakbeli fejlesztését s ezzel együtt egész iparunk tekintélyének növelését óhajtva. ez iránti munkálkodásunkat csak úgy tehetjük hasznossá, ha az ápolást, gondozást, más szóval a *nevelést* ott érvényesítjük, a honnan iparunknak — *egészséges fejlődés mellett* — művelőit nyernie kell.

Pinczéreket neveljünk tehát, hogy iparunk idővel kizárólag szakképzett kezekre kerüljön!

Igen, mert a meddig a vendéglős-ipar csak amolyan spekulatív vállalkozás marad, a melyet egy ugrással mindenki elérhet, bármily távol állott is eddig tőle, a meddig ezen iparágat komoly tanulást, hivatásszerű készütséget igénylő *életpályának* el nem ismerik: addig iparunk tekintélyét azon fokra emelni, mely a becsületes munkát, a »tisztes ipart« megilleti, nem sikerülhet, addig iparunk egészséges fejlődésnek nem indulhat.

De létezik egy erkölcsi törvény, mely a világ rendjében uralkodik s a melyet a XIX-ik század korcskinövései, a felületesség, a humbug, reklam stb. csak megtámadni, de megdönteni nem tudtak, *ez a szorgalom, a tanulás, a komoly tudás győzelme az élet minden viszonyaiban, a kenyér-kereset minden mezején.*

Ez örök törvény érvényesülésétől várjuk mi azt, a mit eddig kérvények, feliratok és petíciók útján elérnünk nem sikerült s ha iparunk képesítéshez kötése nem is lesz törvényileg, vagy miniszteri rendelettel kimondva, azt a *nevelés* fegyverével magunk fogjuk kivívni iparunk számára.

S itt elérteünk oda, a hol egy kissé megállapodni szeretnénk. E szó »*nevelés*« iparunk keretében oly különleges

fogalmat jelez, hogy szükségesnek tartjuk azt kissé közelebbről megvilágítani.

A nevelés két főtenyezője általánosságban a *család* és az *iskola*. Mig utóbbi első sorban az észbeli tehetségek kiművelésével, a különböző életpályákon érvényesülő ismeretek terjesztésével és tanításával foglalkozik, addig a családi nevelés mindenekelőtt az ember *erkölcsi erejét* kiművelni van hivatva.

A család szent intézményének ez legmagasztosabb feladata. A fogékony szivben a *szeretet* érzetét ébreszteni, mely nélkül jellem, erkölcs, nemes indulat nem fejlődik, épp úgy mint virág napsugár nélkül nyílásra nem fakad; a zsenge kebel lelkületét jóra, nemesre hajlítani, a haza iránti szeretetre, lelkesedésre tanítani: képzelhető-e ennél nemesebb feladat?

Az értelmi fejlesztést iparunkban is az *iskola* fogja végezni s hisszük, hogy a létesítendő szakiskola, eme feladatának derekasan meg fog felelni; a sziv, lélek, erkölcs, egy szóval a jellem helyes irányban való fejlesztése azonban mindenkor ama tényezők feladata marad, melyek a tanoncoknak nem csak a mesterségben való kiképzését vállalták el, hanem erkölcsi fejlődéséért is felelősek, tehát otthonát, családját pótolni tartoznak.

Természetesen a lelki nevelés csak ott lehet eredményes, a hol az iparos a tanonc életmódját a családfő köteles figyelmével kíséri, a hol nem egykedvűség, vagy türelmetlenség, nem rideg szivtelenség, vagy durva bánásmód, hanem meleg érdeklődés, türelem, elnézés, párosulva jó akaratu szigorral érvényesül.

S most tekintsük a fennálló viszonyokat, vajjon ily szellemenben nevelik-e ipartársaink tanonczaikat? Nos hát, ha egyes kivételektől eltekintünk, be kell vallanunk, hogy a legtöbb esetben *nem*. Közönynek, avagy a tanonc felvételével elvállalt köteleességek félre-, jobban mondva, fel nem ismerésének tulajdonítsuk-e, nem tudjuk, de tény az, hogy csak elvétve látjuk e köteleességek teljesítését úgy, a hogy az iparunk érdekében óhajtandó volna. Avagy tagadható-e, hogy a legtöbb iparosunk tanoncjai szellemi, lelki, de sőt szakszerű kiképzésére is befolyást egyáltalában nem gyakorol és így legtöbbnyire a főpinczerek és pinczerek egyedüli felügyelete alatt állva, nevelésükben ama erkölcsi szempontok bizonyára nem vétetnek tekintetbe, melyeknek érvényesülését nemcsak az ipari érdekek követelik, hanem az emberbaráti köteleességek is parancsolják.

Hány olyan üzlet van, melyben a tanoncok a háznál lakhelyet nem kapnak. Lehetséges-e ily körülmények között a szükséges felügyelet gyakorlása? Nem-e kész alkalmat nyújt már magában e körülmény is, az erkölcsöknek csirájukban való megromlására?

A 13—15 életévet még alig túlhaladt ifju rendszerint

csak éjfél után hagyhatja el az üzletet s ekkor, felszabadulva a házi fegyelem minden köteléke alól, a fékezetlen szenvedély, mely ezen korban kettőzött csáberővel bir, csakhamar utját vezet a romlottság undok fészkeibe, testet és lelket egyaránt sorvasztó tivornyák részesévé avatja s ezzel sokszor ama lejtőre tereli, mely az elzüllött existenciák soraiba vezet.

Ily viszonyok mellett csodálhatjuk-e, hogy a jobb osztályhoz tartozó szülők, gyermekeiket ezen pályára nem szánják, pedig ez is iparunknak nagy hátrányára van. Ezen állításunkkal nem akarunk a mai kor szellemével ellenkezésbe jönni, mely a szorgalom és tehetségnek szabad tért biztosít, származzék az a társadalom bármely osztályából, vagy rétegeből, hanem csupán azt kívánjuk konstatálni, hogy iparunk tanoncjai, a mennyiben — a mint ezt eddig tapasztaltuk — kizárólag az alsóbb, rendszeren nagy szegénységben sinlődő osztály gyermekeiből valók, általánosságban nem állanak az ildom azon alapfokán, mely őket az iparunkban való alkalmazásra és kiképzésére alkalmassá tenné.

Ismert dolog, hogy a külföldi szállodák és vendéglők csak tetemes tandíj (évi 500—600 márka) fizetése mellett vállalják el a tanonczot, a mely körülményből is kitünik, mennyivel magasabb becsülésnek örvend, mennyivel magasabb színvonalon áll a vendéglős-ipar ott, mint nálunk.

Ha tehát a nevelést iparunkban helyesebb mederbe terelni igyekszünk, akkor a műveltebb osztályok is tisztas életpályának fogják azt tekinteni, ami bizonyára csak iparunknak fokozott felvirágzását eredményezheti.

Tanonczaink neveléséről, azoknak nemcsak szakszerű, hanem lelki és erkölcsi kiképzéséről szólva, nem hagyhatjuk említés nélkül azon feladatot sem, melyet iparosaink a hazafias érzület ébresztése, ápolása és fejlesztése tekintetében teljesíteni kötelesek.

Iparunk legyen nemzeti, legyen magyar; hazánk nyelvét igyekezzünk meghonosítani ott, a hol még idegen, megerősíteni ott, a hol már otthonos; buzdítsuk serdülő utódainkat az üzleti gyakorlatban a magyar nyelv érvényesítésére s tartsuk meg mindenkor emlékezetünkben, hogy a haza iránti kötelesség teljesítése, a tisztességnek elengedhetlen kelléke. Ennyit ez alkalommal a nevelésről.

Vajha szózatunk nem lenne a pusztában elhangzó szó!

A társulat tárgyalásai, hivatalos átiratok, végzések, beadványok stb.

Jegyzőkönyv. Felvétel a budapesti szállodások, vendéglősök és korcsmárosok ipartársulatának 1891. augusztus 5-én délután 4 órakor, saját helyiségében tartott választmányi üléséről.

Jelen voltak: Gundel János elnök, Hermann Ferencz pénztáros, Nosek Ignác, Hell Ferencz, Tóth Antal, Feith István, Stöckl Tamás, Wrabetz Frigycs, Illits József, Steinbeisz János, Kommer Ferencz, Morbitzer Lőrincz választmányi tagok, Ács Károly társ. ügyész és Teasdale Ottó társ. titkár mint jegyző.

Távolmaradását kimentette: 10 választmányi tag.

Elnök üdvözlővén a megjelent tagokat, az ülést megnyitottnak jelenti ki, egyben a mai jegyzőkönyv hitelesítésére Tóth Antal és Steinbeisz János urakat kéri fel. Olvasztatott az 1891. július hó 1-én tartott választmányi ülés jegyzőkönyve, mely

tudomásul vétetett, illetőleg hitelesített.

Olvastattak Nell Antal, özv. Müller Miklósné, Sperlak János és Szakmári István segély iránti kérvényeik.

A választmány Nell Antalnak 15 frt, özv. Müller Miklósnénak 15 frt, Sperlak Jánosnak 10 forint segélyt szavaz. Szakmári Istvánnak időközben történt elhalálása folytán a választmány annak özvegyének 20 frt segélyt szavaz.

Elnök előadja, hogy Sédli Sándor teljesen elszegényedett társ. tag temetésére 15 frt 45 krt utalványozott ki, a választmány utólagos jóváhagyásának reményében, minthogy nevezett a nélkül a vagyontalanok szokásos kórházi temetésében részesült volna.

Jóváhagyólag tudomásul vétetett.

Olvastatott a budapesti pinczér-egylet átirata, melyben 201 frt 50 krnyi összegnek (a szakiskola javára rendezett nyári multság tiszta jövedelmének) elküldéséről értesít.

Az átirathoz csatolva volt összeg (kétszáz egy forint 50 kr.) Hermann Ferencz pénztárnoknak átadott; a budapesti pinczér egylethez pedig egy, az összegnek említett célra történt átvételét elismerő, köszönetirat intéztessék.

Olvastatott a m. kir. pénzügyi igazgatóság leirata, melyben, a társulat által annak idején, az illeték leszállítása tárgyában a miniszterhez intézett beadvány elintézését, illetőleg az erre vonatkozó miniszteri határozatot közli.

Tudomásul vétetett, az »Értesítő«-ben közzététetni határozottatott.

Több tárgy napirenden nem lévén, elnök az ülést befejezettek nyilvánítja.

K. m. f.

Teasdale Ottó,
jegyző.

Gundel János,
elnök.

A fővárosi vendéglősök helyzete czim alatt Zimmerman Fülöp ur, tagtársunktól a következő sorokat vettük:

Hogy a fővárosi bormérők és korcsmárosoknak manap mily nehézségekkel kell megküzdeniök, ha a vendégeket csak némiképen is ki akarják elégíteni, az könnyen megérthető, ha figyelembe vesszük egyrészt a bortermelésnek eddig példa nélkül álló, rohamos csökkenését, mely a filloxera pusztításának következménye, másrészt az ezen országos csapáshoz szegődött ama visszaéléseket tekintjük, melyeknek még mélyebbre ható következménye, a magyar bornak a külföldön leendő hitelvesztése és kompromitálásában fog nyilvánulni és ez a borhamisítás, szebb szóval a *műbor gyártás*.

A vendéglős nehéz helyzetének első és minden esetre legfontosabb oka, mint már említém, azon országos csapás, mely ellen egyesek, ugymint hatóságok hiába küzdenek. Könyörület nélkül pusztít, az egész országban, és nincs ellene segítség. Éppen ez okból a természetes bor ára oly rohamosan emelkedett, mint aminő mértékben a filloxera a szőlőket pusztítja. A meddig az utolsó jó termések készlete tartott, addig még türelem volt helyzetünk, de ma, midőn a készlet is fogyni kezd, tisztességes uton és módon absolute lehetetlen megfelelni egyrészt a bortermelők, másrészt a közönség igényeinek.

Miért? — a bortermelő készletét napról-napra fogyni látva, nem tud elég nagy árt szabni vevőinek, mi egészen természetes, szőlője nem természet, adója nagyobbodott s így kénytelen felemelni *bor-készletének árát*, hogy kiadását valahogyan fedezhesse, a közönség pedig folyton jó és tiszta bort kíván, de legkevésbé sem hajlandó többet fizetni, a mai drága, mint az azelőtti olcsó borért.

Azok persze, kik saját borukat mérik, vagy kik már egy néhány évvel ezelőtt oly nagy készletet vettek, mely még hosszú időre elegendő, nem érzik e szomorú helyzetet úgy, mint a kisebb vendéglősök, kiknek üzletük csak esetről-esetre engedi meg a borvásárlást, és kik így mindig nagyobb-nagyobb árt adnak ugyanazon minőségű áruért.

Ez állapoton segíteni kell! Segíteni annál inkább, mert a fővárosi vendéglősök és korcsmárosok nagyobb része sanyli e helyzetet, segíteni kell összetartással és egy olyan általánosan elfogadott határozattal, melynek minden egyes itt működő vendéglős, vagy bár bormérő is magát aláveti.

Ha bármely iparczégnek jogában áll árait a körülményekhez képest emelni, mint pl. utolsó időben a mészárosok, pékek stb. tették, kiknek majdnem mindennap nagyobb árt fizetünk, akkor miért nem lenne szabad a vendéglősöknek segíteni saját bajukon?

Miért lennénk épen mi kénytelenek küzdeni és nélkülözni, mikor egy közösen elhatározott áremeléssel e helyzetet könnyen segíthetjük?

Véleményem ez okból oda terjed: hívjon össze az igen tisztelt elnökség egy rendkívüli közgyűlést, beszéljük meg

azon őszintén helyzetünket, s én meg vagyok győződve, hogy közös összetartás által fogunk oly utat és módot találni, melylyel szomorú helyzetünkön segíthetünk.

Kelt Budapest, 1891. szeptember 10.

Teljes tisztelettel

Zimmermann Fülöp,
vendéglős.

Teljesen egyetértünk tisztelt kartársunkkal abban, hogy a megélhetési viszonyok iparunkra nézve, az utolsó években föltötte kedvezőtlenül alakultak. Állításainak igazságát, panaszainak egész sorát, sajnos bár, de el kell ismerünk. Csak e bajok orvoslására, jobban mondva leküzdésére irányuló véleményét nem oszthatjuk, mert tapasztalás szerint a *borárok egységes meghatározására* vonatkozó minden kísérletünk, akár magán uton, akár a közgyűlésen tettük is azt, még mindenkor teljesen eredménytelen maradt.

És e tény oka, talán nem is annyira az összetartás hiányában, mintinkább külső körülményekben rejlik, éppen azon okokban, melyeket a tisztelt kartársunk is érintett. Az üzlet fekvése, neme, a bor minősége, az illető iparos üzleti situációja és áru készletének mennyisége, mindezek oly tényezők, melyek a vendéglő üzleteknél az ily egyöntetű eljárást éppen most nehezítik meg nagyon. A mi a pékek és mészárosokra tett hivatkozását illeti, azt sem ismerhetjük el mindenben helyesnek, mert ott az üzletre mérvadó körülmények egymástól sohasem térnek el annyira, mint a mi iparunknál. A liszt, melyből a zsemlye készül, jobbra egy minőségű; a liszt árában, akár nagy tömegben, akár kisebb mennyiségben vásárolja a pék, lényeges különbség nincsen; a fennforgó üzlet-körülmények ily egyöntetűsége mellett természetesen a sütemény ára is egyöntetűen szabályozható.

Egy szóval mi a közgyűléstől e tárgyban csak legfeljebb *határozatot*, de *eredményt* nem várunk

Ueber die Erziehung unserer Lehrlinge.

In der letzten Nummer unseres »Értesítő« befassten wir uns mit der Errichtung der Kellner-Fachschule, als solcher Institution, welche im Interesse der moralischen und materiellen Entwicklung des Gastwirth-Gewerbes nicht nur nothwendig, sondern nunmehr unentbehrlich ist. Wir wiesen auf den unentwickelten Zustand, sowohl der allgemeinen, als auch der fachlichen Bildung in unserem Gewerbe hin, nebst welchem wir zwar sehr zahlreiche und unter den obwaltenden Verhältnissen umso lobenswerthere Ausnahmen gelten lassen müssen, jedoch werden die zur Ausübung unseres Gewerbes gebundenen Anforderungen eben durch diese Ausnahmen ins Auge fallend, ebenso, wie wir auch durch diese, die allgemein wahrnehmbare Mängel umso schärfer beleuchtet sehen.

Gleich wie wir den Bau eines Hauses nicht bei dem Dachstuhl anfangen können, sondern erst denselben einen festen Untergrund legen müssen; gleich wie, wenn wir einen Baum mit üppiger, schattiger Laubkrone ziehen wollen, in erster Reihe nicht dessen Reisig bewässern und pflegen, sondern die Wurzeln hegen, den Boden bessern: so können wir — die geistige, moralische und fachliche Entwicklung, der in den Rahmen unseres Gewerbes gehörenden Gesellschafts-Classe und mit dieser die Erhöhung des Ansehens unseres Gewerbes anstrebend, unser diesbezügliches Wirken nur so erfolgreich gestalten, wenn wir vorerst einen festen Grund schaffen und die Sorgfalt, die Pflege, mit anderen Worten: die *Erziehung* dort anwenden, von wo unserem Gewerbe — bei gesunden Verhältnissen — der Nachwuchs zukommen muss.

Kellner müssen wir daher heranbilden und erziehen, um dass unser Gewerbe mit der Zeit, ausschliesslich nur durch fachkundige Hände ausgeübt werde!

Ja, denn solange das Gastwirth-Gewerbe nur ein rein speculatives Unternehmen bleibt, welches für Jedermann mit einem Sprunge zu erreichen ist, mag nun derselbe bisher wie weit immer davon gestanden sein, solange dieser Gewerbebezweig nicht als eine, ernstes Lernen, berufsmässige Ausbildung erheischende Lebenslaufbahn anerkannt wird; solange kann es nicht gelingen das Ansehen unseres Gewerbes auf

jene Stufe zu heben, welche der ehrlichen Arbeit, den »ehr-samen Handwerk« zukommt, so lange kann unser Gewerbe einem gedeihlichen Fortschritte nicht zugeführt werden.

Es giebt jedoch ein moralisches Gesetz, das in der Weltordnung herrscht, welches durch die Auswüchse des XIX. Jahrhunderts: Oberflächlichkeit, Humbug, Reclame etc. wohl angegriffen, jedoch nicht überwunden werden konnte; dass ist *der Sieg des Fleisses des ernstesten Wissens in allen Lagen des Lebens, auf allen Feldern des Erwerbes.*

Von dem Geltendwerden dieses ewigen Gesetzes erhoffen wir, was wir durch Gesuche, Petitionen und Denkschriften nicht zu erreichen vermochten und wenn der Befähigungs-Nachweis in unserem Gewerbe, auch nicht gesetzlich, oder im Wege einer ministeriellen Verordnung eingeführt wird, werden wir denselben mit der Waffe der *Erziehung* für unser Gewerbe *selbst* erkämpfen.

Und hier wären wir dahin angelangt, wo wir ein wenig verweilen möchten. Das Wort »Erziehung« bezeichnet im Rahmen unseres Gewerbes einen so speciellen Begriff, dass wir uns veranlasst fühlen diesen etwas näher zu beleuchten.

Die zwei Hauptfactore der Erziehung sind die *Familie* und die *Schule*.

Während letztere hauptsächlich die Ausbildung der Verstandeskräfte, die Verbreitung der auf den verschiedenen Lebensbahnen nothwendigen Kenntnisse zur Aufgabe hat, ist die Familie zur Ausbildung der Seele und der Moral berufen.

Es ist dies die höchste Aufgabe, dieser geheiligten gesellschaftlichen Einrichtung. In dem jungen, empfänglichen Herzen das Gefühl der Liebe zu erwecken, ohne welchem Character, Moral, edle Empfindung nie aufkeimen wird, ebenso wie nur der milde Sonnenstrahl die Pflanze zur Blüthe wecken kann; der jungen Seele das Gute, Edle einzupregen, Liebe und Begeisterung fürs Vaterland zu erwecken: kann es wohl eine edlere Aufgabe geben?

Die Bildung des Verstandes wird auch in unserem Gewerbe die *Schule* besorgen und hoffen wir, dass die zu errichtende Fachschule dieser Aufgabe erfolgreich nachkommen wird; die Bildung des Herzens, der Seele, der Moral, mit einem Worte die Heranbildung des Characters aber wird immerdar die Aufgabe jener Factore bleiben, welche nicht nur die gewerbliche Ausbildung des Lehrlings, sondern auch die Verantwortung für seine moralische Entwicklung übernommen haben, mithin sein Daheim, seine Familie zu ersetzen verpflichtet sind.

Natürlich kann die Bildung der Seele nur dort von Erfolg sein, wo der Chef die Lebensweise des Lehrlings mit der pflichtgemässen Wachsamkeit des Familien-Oberhauptes verfolgt, wo nicht Gleichgiltigkeit oder Ungeduld, nicht Herzlosigkeit oder rohe Behandlung, sondern warme Theilnahme, Geduld, Nachsicht, gepaart mit wohlwollende Strenge zur Anwendung kommen.

Betrachten wir nun die herrschenden Verhältnisse, ob auch unsere Gewerbegegnossen ihre Lehrlinge in diesem Sinne erziehen?

Nun also, wenn wir von einzelnen Ausnahmen absehen, müssen wir eingestehen, dass dies in den meisten Fällen *nicht geschieht*. Sollen wir es Gleichgiltigkeit oder Unkenntnis der mit der Dichtung des Lehrlings übernommenen Pflichten nennen? Wir wissen es nicht, jedoch Thatsache ist, dass diese Pflichten nur selten so ausgeübt werden, wie es das Interesse unseres Gewerbes erheischen würde.

Oder ist es vielleicht zu leugnen, dass die meisten unserer Gewerbegegnossen weder auf die geistige und moralische, noch auf die fachliche Ausbildung der Lehrlinge Einfluss nehmen und diese unter der alleinigen Aufsicht der Oberkellner oder Kellner stehend, in der Ausbildung derselben jene moralischen Gesichtspunkte gewiss nicht in Betracht kommen, deren Beobachtung nicht nur gewerbliche Interessen fordern, sondern auch menschliche Pflichten gebieten.

Wie viele Geschäfte giebt es, wo die Lehrlinge ihre Wohnstätte nicht im Hause haben! Ist die Ausübung der nothwendigen Aufsicht unter solchen Umständen möglich? Ist nicht allein schon dieser Umstand genügend die Moral in ihrem Keime zu vernichten?

Der im 13—15-ten Lebensjahre stehende Jüngling kann das Geschäft in der Regel erst nach Mitternacht verlassen, wo ihm dann — aller Bande häuslicher Obhut befreit — die in diesen Jahren doppelte ungestüme Leidenschaft alsbald den Weg zu den abschäulichen Bruthstätten sittlicher Verderbnis führt, zur Theilnahme an wilden Orgien verlockt, von welchen Körper und Seele in gleicherweise dahinwelken und auf solcher Art nicht selten auf jene Bahn leitet, die in die Reihen der verkommenen Existenzen führt.

Unter solchen Verhältnissen ist es nicht zu wundern, dass die der besseren Classe angehörenden Eltern ihre Kinder nicht dieser Laufbahn zuführen, was für unser Gewerbe ebenfalls von grossem Nachtheil ist. Wir haben mit dieser Behauptung gewiss nicht die Absicht mit den heutigen Zeitgeist in Widerspruch zu kommen, welcher — sehr richtig — dem Fleisse und Talente, mag dasselbe welcher Gesellschafts-Classe immer entstammen, jede Laufbahn frei hält, sondern wollen nur constatiren, dass unsere Lehrlinge, insoferne dieselben — wie es bisher die Erfahrung zeigt — ausschliesslich den minderen, grösstentheils sehr armen Ständen angehören, im Allgemeinen nicht auf jener Grundstufe der Gesittung stehen, welche sie zur Verwendung in unserem Gewerbe und zur weiteren Ausbildung tauglich machen würde.

Eine bekannte Thatsache ist es, dass die Hotels und Restaurants im Auslande, Kellnerlehrlinge nur gegen ein sehr bedeutendes Lehrgeld (500—600 Mark jährlich) acceptiren und ist auch aus diesem Umstande schon ersichtlich, um wie viel höher das Ansehen des Gastwirthe-Gewerbes dort ist, als bei uns zu Lande.

Wenn wir daher in unserem Gewerbe der Erziehung eine bessere Richtung zu geben, unser Gewerbe auf ein höheres Niveau zu bringen bestrebt sein werden, kann es nicht ausbleiben, dass auch die gebildete Classe unser Gewerbe als eine würdige Laufbahn betrachte, was gewiss nur zur erhöhten Entwicklung desselben beitragen wird.

Indem wir von der Erziehung unserer Lehrlinge, von deren nicht nur fachlichen, sondern auch geistigen und moralischen Ausbildung sprechen, können wir auch jene Aufgabe nicht unerwähnt lassen, welche unsere Gewerbetheiligen in Bezug auf die Pflege und Förderung des patriotischen Geistes zu erfüllen verpflichtet sind.

Unser Gewerbe sei national, sei ungarisch; seien wir bestrebt unsere Heimatsprache einzuführen, wo sie noch etwa fehlt, zu befestigen dort wo sie schon heimisch ist; eifern wir unsere heranwachsenden Nachkommen im geschäftlichen Verkehre zum Gebrauche der ungarischen Sprache an und seien wir dessen immer eingedenk, dass die Pflichterfüllung dem Vaterlande gegenüber eine unerlässliche Grundbedingung des sauberen Characters ist.

Soviel für jetzt von der Erziehung.

Möge unser Ruf nicht ungehört verhallen!

Verhandlungen der Genossenschaft, ämtliche Zuschriften, Eingaben etc.

Protokoll über die am 5. August 1891. Nachmittags 4 Uhr, abgehaltene Ausschusssitzung.

Präses begrüsst die anwesenden Mitglieder und erklärt die Sitzung für eröffnet. Gleichzeitig bittet er zur Authentication des heutigen Protokolles die Herrn Anton Tóth und Johann Steinbeisz.

Verlesen wurde das Protokoll vom 1. Juli welches 1891, zur Kenntniss genommen resp. Authenticirt wurde.

Verlesen wurden die Gesuche des Anton Nell, der Wittve Nikolaus Müller, des Johann Sperlak und Stefan Szakmáry um Unterstützung.

Der Ausschuss votirt dem Anton Nell 15 fl., der Wittve Müller 15 fl., dem Johann Sperlach 10 fl. Unterstützung. In Folge des mittlerweile eingetretenen Ableben des Stefan Szakmáry, wurde der Wittve desselben 20 fl. Unterstützung bewilligt.

Präsident berichtet, dass er zur Beerdigung des ver-

storbenen Mitgliedes Alexander Sédl, in Anhoffnung nachträglicher Genehmigung des Ausschusses 15 fl. 45 kr. anweisen liess, nachdem der Verstorbene gänzlich verarmt war.

Wird gutheissend zur Kenntniss genommen.

Verlesen wurde die Zuschrift des budapester Kellner-Vereines, mit welcher der Genossenschaft 201 fl. 50 kr. als Reinertragnis einer Tanzunterhaltung, für die Fachschule übermittelt wurde.

Die Summe wurde dem Cassier Herrn Franz Hermann übergeben und beschlossen an den Kellner-Verein ein Dankschreiben zu richten.

Verlesen wurde die Zuschrift der budapester Finanzdirection, mit welcher die Genossenschaft von dem ministerial Beschlusse verständigt wird, welcher auf das seiner Zeit in Angelegenheit der Herabsetzung der Schankgebühren eingereichte Gesuch der Genossenschaft erfolgte.

Wird zur Kenntniss genommen und beschlossen die Zuschrift im »Értesítő« zu veröffentlichen.

Indem hiemit die Tagesordnung erschöpft war, erklärt Präsident die Sitzung für geschlossen.

Otto Teasdale,
Secretär.

Johann Gundel,
Präses.

Die Lage der hauptstädtischen Wirthe. Unter diesen Tittel hat Herr Philipp Zimm rmann, Mitglied unserer Genossenschaft, ein Schreiben an uns gerichtet, in welchem er die misslichen Verhältnisse unseres Gewerbes erörtert, die Folge der Phylloxera, besonders mit Rücksicht auf die kleineren Wirthe, welche keinen Wein-Vorrath besitzen erläutert, indem letzere ihre Waare heute zu einem schier unerschwinglichen Preise einschaffen, dabei jedoch im Ausschank mit dem grossen Wirth, der noch über einen in guter Zeit billig eingekauften Vorrath verfügt, gleiche Preise stellen müssen.

Mit Hinweis auf andere Gewerbe, besonders die Bäcker und Fleischhauer, welche schon wiederholt eine einheitliche Preiserhöhung ihrer Artikel durchgeführt haben, meint unser geehrter Herr College, dass durch eine, eigens hiezu berufene Generalversammlung auch bei uns ein ähnliches Resultat zu erreichen wäre.

Vollkommen stimmen wir mit unseren geehrten Collegen darin überein, dass die Verhältnisse in den letzteren Jahren für unser Gewerbe eine verhängnissvolle Wendung genommen haben. Die Richtigkeit seiner Behauptungen und Klagen müssen wir leider anerkennen. Nur der, auf die Sanierung, resp. Bekämpfung dieser Uebelstände bezüglichen Meinung unseres Herrn Collegen können wir nicht beistimmen, weil erfahrungsgemäss alle unsere, auf die *einheitliche Feststellung der Weinpreise* gerichteten Versuche bisher noch immer erfolglos blieben.

Und der Grund dieser Thatsache ist vielleicht nicht so sehr in den Mangel an Einmüthigkeit, als vielmehr in andere äusseren Umständen zu suchen. Die Lage und Gattung der Geschäfte, die Qualität des Weines, die geschäftliche Situation des Gewerbetreibenden und die Quantität seines Waarenvorrathes, alldas sind solche Factore, welche bei dem Wirthsgeschäft ein solch' einheitliches Vorgehen gerade jetzt sehr erschweren.

Was die Berufung auf die Bäcker und Fleischhauer betrifft, können wir auch hierin unseren geehrten Collegen nicht in allen Stücken beipflichten, indem bei jenen Gewerbezweigen die auf die einzelnen Geschäfte einwirkenden Umstände niemals in jenem Maasse von einander abweichen, wie in unserem Gewerbe. Das Mehl, aus welchem die Semmel bereitet wird, ist zumeist einer Qualität; im Preise des Mehls, ob es nun in grösseren Massen, oder in geringsten Quantitäten eingekauft wird, ist kein nennenswerthes Unterschied; bei solcher Einheitlichkeit der obwaltenden Geschäftsverhältnisse, sind natürlich auch die Gebäckpreise einheitlich feststellbar.

Kurz gesagt, wis würden in dieser sache von der Generalversammlung in bestem Falle nur einen Beschluss jedoch aber keinen Erfolg erwarten.

Wadlsteiner F. és Társa

Budapest, IV., Váci-utca 27.

Üveg, porcellán,
fayence és majolika

GYÁRI RAKTÁRA.

Szállodai, vendéglői, kávéházi és háztartási

berendezések,

*menyasszonyi kelengyék, fényüzési
cikkek, velencei csillárok és tükrök
stb. stb.,*

egyszerű és diszes kiállításban,

gyári áron.

Ujdonságok nagy választékban.

Christofle & Comp.

cs. és k. udvari szállítók.

Legmagasabb kitüntetések minden kiállításon.

Magyarországi főraktár:

Wadlsteiner F. és társánál

Budapest, IV., Váci-utca 27.

Christofle a valódi ezüst **egyedüli pótléka.**

Szállodák, vendéglők, kávéházak, háztartások stb.

teljes berendezése.

Ujjá ezüstözés saját legjobbnak bizonyított rendszer szerint.

Képes árjegyzék kívánatra bérmentve.

ALAPITTATOTT
1864.

LÖWENSTEIN M.

Sürgöny-czim:
Löwenstein Budapest
Eskütér.

Budapest IV. ker., Eskütér.

Ajánlja

bel- és külföldi conservek,

csemegék,

Sajt, vaj és szalámi nagy raktárát.

Schreiber J. és Unokaöcsesei

üveggyárosok

Budapest, régi-posta-utca 10. sz. (félemelet).

Nagy választék

üvegedényekben szállodák, vendéglők és kávéházak részére gyári áron.
Finom kristály üvegből jutányos áron.

J. SCHREIBER & NEFFEN

Glasfabrikanten

BUDAPEST, Alte Postgasse Nr. 10. (Mezzanin).

Grosse Auswahl in Glasgeschirr

für

Hotels, Restaurants und Kaffehäuser zu Fabrikspreisen.

PEZSGŐ

CHAMPAGNER

LOUIS FRANÇOIS & Co.

Kitüntetések:

Páris 1889. EZÜST-ÉREM

Nizza 1890. ARANY ÉREM

Lissabon 1890. Hors Concours és
NAGY DIPLOM

Auszeichnungen:

Paris 1889 Silb. Medaille

Nizza 1890 Gold. Medaille

Lissabon 1890 Hors Concours und
Grosses Diplom

Főképviselek: — General-Vertretung:

RUDA és BLOCHMANN

Budapest.

A Véghlesi VERA-FORRÁS

a legjobb és legolcsóbb

szénsavdús égvényes savanyuviz.

Kristálytisza, a bort nem festi, tisztán vagy borral, cognaccal, ugyszintén gyümölcs-szörppel vegyítve a legkellemesebb és legüditőbb ital,

Budapesti főraktár: ERZSÉBET-KÖRUT 56.

Telefon összeköttetés.

Forrás-kezelőség Véghles-Szalatna,
(Zólyom vármegye)

Számos raktár a vidéken

(Szeged, Debreczen, Pozsony, Nagyvárad, Kassa stb.) — Kapható Budapesten és a vidéken minden füszer- és ásványvizkereskedésben, úgyszintén minden szálloda és vendéglőben.

Véghleser

VERA-QUELLE

das beste und billigste

**an Kohlensäure reichste
alkalische Sauerwasser.**

Kristallrein, färbt den Wein nicht, allein oder mit Wein, Cognac, wie auch mit Himbeersaft gemischt gehört dieses Wasser zu den angenehmsten und erfrischendsten Getränken.

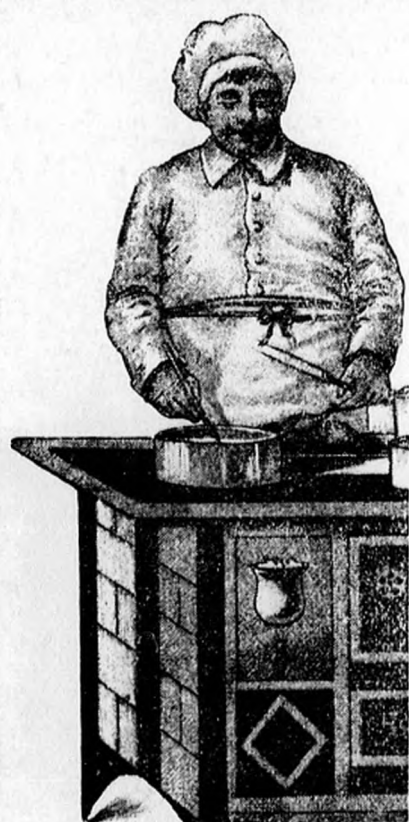
Budapester Hauptniederlage: ELISABETH-RING
Nr. 56.

Telefon-Verbindung.

Quellen-Direction in Véghles-Szalatna
(Sohler Comit.)

Zahlreiche Niederlagen in der Provinz

(Szegedin, Debreczin, Pressburg, Gross-Wardein, Kaschau ect.) Zu haben in allen Mineralwasser-Handlungen in Budapest und der Provinz, wie auch in jedem Hotel und Gasthaus.

SÁRKÁNY PÁL

Budapest, Váci-utca 27.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát kö-
vetkező cikkekben:

FŐZŐ-EDÉNYEK

*Kávéház- és szálloda-berende-
zések, teljes konyha- és ház-
tartás-berendezések*

ASZTALI ÉS EVŐSZEREK

Sütő- és fagyalék-formák, háztartás- és
konyhagépek, lakást tisztító- és fűtő-
szerek

KANDALLÓ és TEA-ASZTALOK

Mosókonyha- és fürdő-
szoba-berendezések

Kávé-, téa- és tojáskészle-
tek, fényezett lemez-, fa és
serte-árak.

Pincze- és tejgazdászati szerek

Francia, angol és amerikai
ujdonságok.

Paul Sárkány

BUDAPEST, Váci-utca 27.

empfiehlt sein reichhaltiges Lager folgender Artikel:

*Koch-Geschirre, Kaffehaus- u. Hotel-Einrichtungen, vollkommene
Küchen- und Wirtschaftseinrichtungen, Tisch- und Esszeuge, Ge-
bäck- und Gefrorenes-Formen.*

**Wirtschafts- u. Küchen-Maschinen, Wohnung-Reinigungs- u. Heitz-
Requisiten, Kamin- u. Thee-Tische, Waschküchen u. Badezimmer-
Einrichtungen, Kaffee-, Thee- und Elerkoher, polirte Blech-, Holz-
und Bürstenwaaren, Keller- u. Milchwirtschafts-Geräthe.**

Französ., englische und amerikanische Neuheiten.

LUHIERZSE- BET

Kitünő gyógy- és élvezeti víz; emeli az étvágyat, elő-
mozdítja az emésztést, üdít és élénkít.

Kizárólagos szállítók

MATTONI és WILLE, BUDAPEST.

Borivóknak, kik a bort savanyuvizekkel sze-
retik vegyíteni, mindenkéül e'özt

MATTONI-FELE
GISSHÜBLER
legtisztább égvényes
SAVANYU-KUT

ajánlható. E víz közömbösíti a bor savat és az italnak
felette kellemetes, ingerlő mellékizt ad, annélkül, hogy
azt feketére festené.

Hüttl Tivadar

cs. és kir. udvari szállító

porcellán-nagykereskedés
és műfestés.

Raktár: BUDAPEST, V., Dorottya-utcza 14. sz.

Különlegesség

vendéglő, kávéház és szálloda
berendezési edények nagy vá-
lasztékban.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Theodor Hüttl

k. u. k. Hoflieferant

Porzellangroshandlung
und Kunstmalerei.

Depot: BUDAPEST, V., Dorotheagasse Nr. 14.

Specialität

Gasthaus-, Caffehaus- und
Hotel-Einrichtungs Geschirre
im reichsten Auswahl.

Preiscourante gratis und Franco.

BORHEGYI F.

ezelőtt Láposy F. és társa

palaczkozott bor-, pezsgő-, likőr-, cognac, rum és tea főraktára

Budapesten, Gizella-tér 1. sz. (Haaspalota.)

ajánlja a legjobb

francia és magyar pezsgőket,

cognacot és liköröket gyári áron.

Belföldi borait, az első hírneves bortermelőktől a legjutányosabb áron
szolgáltatja.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítetnek.